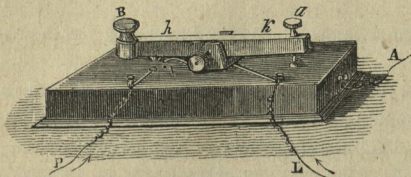

Ключъ-тъ са съставлява отъ пиринченъ лостъ *h k*, който са клати около осьтъ *o*. Една пжргава вилушка държи винаги издигната опашка-та му *B*, а другия край *a* са

Фиг. 2.

опира у върха на телъ-тъ *A*, който е скопчанъ съ дългий телъ. Ако натиснемъ край-тъ *B*, то той ще са досегне съ край-тъ на телъ-тъ *P*, или все едно, съ тока, който

по телъ-тъ *P* излиза изъ батерия-та. До дѣто това тжй скопчено трае, до тогава шилце-то прави черта на хартияна-та ивица (вижъ фигура 3 шилце *x*); ако само натиснемъ (чукнемъ) опашка *B*, тя са досегне до край-тъ на телъ *P*, и шилце-то прави само точки. Единия полюсъ на местна-та батерия е съединенъ съ ключа по телъ-тъ *P*, другия пжкъ полюсъ по телъ-тъ *A*; по телъ-тъ *L* върви тока отъ една-та въ друга-та станция.

На тия свойства са основава система-та на електрически-тѣ телеграфи, кои-то сж и до днешний денъ най-много распространени на повече-то места въ Европа. — Дума-та ни е за записователния Морсовъ телеграфъ.

За да можемъ по-ясно да разберемъ всичка-та основа на тия електромагнетически телеграфи, нека сравнимъ тѣхно-то дѣйствиe съ друго явление всеѣкому познато, кое-то става отъ свѣтлина-та. Да си прѣдставимъ сега една колко-то е възможно дълга и сжвѣмъ тжмнж стая, коя-то да има отъ кжмъ истокъ единъ прозорець, затворенъ съ капакъ тжй добръ, що-то да не може ни една слжичева луча да прѣмине вжтрѣ. Нека влѣземъ сега вжтрѣ и да пробиемъ на срѣдъ капака двѣ дупчици една по-малка, друга по-голѣма, но да бжджтъ близичко една до друга, що-то да можемъ и двѣ-тѣ съ единъ пржстъ да затулимъ. Като изгрѣе слжиче-то да отворимъ една-та или и двѣ-тѣ дупчици изведнажъ; що мислите, че ще видимъ на отсрѣщна-та стѣна? — Въ сжщия мигъ ще видимъ тамъ едно или двѣ свѣтли кржгчета. Въ това явление са неизмѣнява нищо, ако срѣщна-та стѣна да е и много мили отъ прозореца далечъ; нужно е само до тая стѣна близо да стои единъ наблюдатель, който да гледа, какъ са кржстосано обявяватъ и изгубватъ тия кржгчета. Отъ разнообразно-то кржстосвание на тия два свѣтли знака въ опрѣделено время, можемъ твжрдѣ лесно да си нарѣдимъ цѣла азбука и цѣли прѣдложения. И тжй ето,